

А звучала музика...

На знімку: (зліва направо) Феодосій Гуменюк, Микола Стороженко, Леонід Прибега, Андрій Чебикін, Микола Михайлюк, Василь Гурін, Михайло Гуйда, Василь Забашта під час відкриття виставки робіт українських художників з фондів Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. 4 квітня 2011 року

Школа і сучасність в образотворчому мистецтві – тема не нова, завжди актуальна і досить вразлива в окремих своїх аспектах. З одного боку, як зазначали учасники семінару, організованого кафедрою живопису та композиції Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, мистецтво – це пошук для реалізації духовних можливостей людини, її самовираження. З другого – шлях усвідомити себе частинкою Всесвіту, спроба побачити й осмислити світ у його цілісності та красі, де особистість виступає не порошинкою космосу, а його дієвою складовою, що мислить, творить, проникає в глибини свідомості, щоб зрозуміти сенс життя і зробити його кращим, гуманнішим.

Образотворчість, зокрема, – один із найвагоміших інструментів досягнення цієї мети. Як же зробити так, щоб українська школа мистецтва, яка має незаперечні здобутки, і за кордоном у тому числі, не піддалася внутрішній кризі, що як у світі, так і в нас зазіхає на поглинання культурного середовища? Як уберегти свої спадкоємні традиції, як організувати подальший розвиток школи в нових суспільних умовах, щоб вона по праву була духовним джерелом зв'язку поколінь, готувала до великої творчості наступні генерації українських художників? І при тому рухатися вперед у цивілізаційному контексті розвитку людства взагалі. Тим більше, що вузівська наука дедалі частіше й предметніше обговорює можливість прилучення до канонів Болонської системи навчання. Яке місце тут можуть посісти творчі виші, зокрема й українські? І де та ніша в цьому процесі, що відповідає завданням і потребам саме Національної академії образотворчого мистецтва?

Учасники семінару констатували, що система підготовки творчої молоді, яка складалася в минулому, має свої переваги. І з цим треба рахуватися. Талановитих дітей плекали ще з садочків, потім вони навчалися в спеціалізованих школах, що є майже в кожному районі й понині, згодом – у художніх училищах, а далі – у вишах. Тут і нині працює унікальний склад навчителів, серед яких – відомі художники, котрі своєю творчістю прославили Україну.

22 травня 1856 року – купець, текстильний фабрикант і колекціонер Павло Третьяков придбав дві картини російських художників – М. Шильдера «Спокуса» та В. Худякова «Сутичка з фінляндськими контрабандистами», поклавши початок нинішньому Всеросійському музейному об'єднанню «Державна Третьяковська галерея», котре належить до найбільших музеїв світу.

Ще замолоду поставивши за мету створити музей російської національної школи живопису, П. Третьяков наприкінці 1850-х поповнив свою колекцію полотнами «Збирання вишень» І. Соколова, «Рознощик» В. Якобі, «Краєвид в околицях Оранієнбаума» О. Саврасова, «Хворий музикант» М. Клодта.

1881 року галерею відкрили для широкого загалу. У 1892 році помирає брат П. Третьякова Сергій, котрий за життя збирав твори західноєвропейського живопису, які заповідав у дар Москві. Того ж року П. Третьяков передав галерею, будинок у Лаврушинському провулку, де вона знаходилася, та колекцію брата у власність Московській міській думі. На той час колекція складалася з 1287 живописних творів, 518 малюнків і 9 скульптур.

До 1918 року галерея мала назву «Московська міська художня галерея Павла та Сергія Третьякових». З червня 1918 року вийшов декрет про її націоналізацію та перейменування на Державну Третьяковську галерею.

Нині зібрання Третьяковки налічує понад 100 тисяч творів мистецтва, які розміщено не лише в комплексі, розташованому в Лаврушинському провулку, а й в інших частинах Москви.

До речі, показово, що жоден із доповідачів не торкнувся теми оплати праці педагогів, хоча вона, за мірками тієї ж таки Болонської системи, просто жалюгідна. Тут найменше вбачається показний альтруїзм, навпаки, – повна захопленість своєю діяльністю, активне бажання передати знання та досвід своїм підопічним. А вони, до слова, густо заповнили залу, сиділи й стояли на тлі експозиції картин, створених випускниками попередніх років. Багато з цих імен уже стали золотою сторінкою національної культури. А їхні полотна наочно підтверджують нетлінність здобутків української школи, розвинути й перевершити які цій молоді якраз і належить.

Ішлося й про те, що молодість, кураж, бажання постійно щось відкривати та змінювати можуть призвести до деструктивізму, заперечення здобутків, а відтак – до зневір'я. Юним зухвальцям часто здається, що у старшого покоління вже нічого навчитися, що їхній вантаж років уже в минулому. Так, молодість, заперечення авторитетів можуть багато створити. Але ж потрібні десятки років навчання, досвіду, щоб творити по-новому й талановито. Тож не поспішаймо відкидати багаж минулого. Глибше його опануємо. І підемо далі з великим продуктивним надбанням, що його дають наставники.

Мріючи вголос про нові обрії, художники-педагоги розмірковували про те, що час таки справді не визнає скептицизму, застигlosti форми. Енергія колективного «я» здатна духовно перетворювати діяльність окремої

людини, надавати суспільству нових імпульсів, зміцнювати в кожному позитивне начало. Микола Михайлюк, Микола Стороженко, Феодосій Гуменюк, Олексій Васильєв, Остап Ковальчук та інші говорили про духовність, талант і натхнення, власне, про те, що людині потрібні небо і зірки, зв'язок свідомості з вищим началом. «Мое» має бути тісно пов'язане з колективним, державним. Бог, талант, добро, невисипуща праця – такі постулати превалюють у кожній творчій майстерні академії. Митці академії зауважували: відтінок, колір нинішнього дня – неповторний. Завтра він може стати вже невимимим, ніколи не повториться. Його тональність, забарвленість наповняться новим звучанням, новими сонячними відблисками. Так буває і з оркестром чи з голосом співака: одну й ту само партію або твір вони виконують, трактують по-різному – по-своєму. Тож навіщо передчасно старіти? Навіщо думати, що нікуди йти далі? Академічна школа тільки-но входить у третє тисячоліття. Їй так потрібні молоде завзяття, енергія!

А кожен такий щирий обмін думками закладає нову сходинку до становлення й розвитку наступних шкіл, течій...

Модератором розмови був наш видатний художник Василь Гурін. У його дотехах, імпровізаціях щоразу крізьнили музичні порівняння, аналогії, що надавало цьому семінару особливої яскравості, неповторності. Звучала музика...

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

